

Vlaams
Parlement

vergadering **C104**
zittingsjaar 2016-2017

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs

van 19 januari 2017

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Tine Soens aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over grensoverschrijdend seksueel gedrag bij studentenverenigingen aan de VUB – 734 (2016-2017)	3
VRAAG OM UITLEG van Vera Celis aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de uitrol van ErasmusPro in Vlaanderen en Brussel – 736 (2016-2017)	6
VRAAG OM UITLEG van Vera Celis aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de zorgwekkende cijfers rond het ziekteverzuim door psychosociale klachten bij onderwijspersoneel – 747 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over opmerkelijke vaststellingen in het jaarrapport ziekteverzuim 2015 van het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi) – 757 (2016-2017)	8
VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de inzet van controlediensten in het kader van de aanvragen voor deeltijds verlof om medische redenen in het onderwijs – 758 (2016-2017)	16
VRAAG OM UITLEG van Paul Cordy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het gebruik van Rilatine in het hoger onderwijs – 676 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Björn Anseeuw aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het gebruik van Rilatine bij studenten – 677 (2016-2017)	18
VRAAG OM UITLEG van Paul Cordy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de schrapping van de opleiding Slavistiek aan de KU Leuven – 789 (2016-2017)	22
VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de niet-bindende toelatingsproef voor de lerarenopleiding – 790 (2016-2017)	25

VRAAG OM UITLEG van Tine Soens aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over grensoverschrijdend seksueel gedrag bij studentenverenigingen aan de VUB – 734 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp-a): Voorzitter, minister, dames en heren, in september stelde ik al een vraag om uitleg over ongewenste seksuele intimiteiten bij het personeel in het hoger onderwijs. Een tijdje geleden schreven de kranten opnieuw over ongewenste seksuele intimiteiten. Deze keer zouden deze plaatsvinden tijdens verschillende activiteiten van studentenverenigingen aan de VUB.

Aanleiding voor de artikels was de bekentenis van vier vrouwelijke studenten in het studentenblad van de VUB, De Moeial. De rector van de universiteit heeft seksisme al uitdrukkelijk veroordeeld en riep de studentenverenigingen op tot meer verantwoordelijkheid. Voor studenten die vinden dat ze het slachtoffer zijn geworden van ongewenst grensoverschrijdend gedrag is er binnen de VUB een meldpunt. Er zijn echter nog geen officiële klachten binnengekomen.

In september antwoordde u op mijn vraag dat u werk zou maken van een instellingsoverschrijdende aanpak via de Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad (VLUHR). U kon me toen meedelen dat er een draaiboek zou worden uitgewerkt zodat de autonomie van de instellingen gewaarborgd zou blijven, maar dat er toch enige uniformiteit en transparantie in de procedures van de instellingen komt.

Minister, wat is de stand van zaken van de uitwerking van het draaiboek rond grensoverschrijdend gedrag? Denkt u dat zo'n instellingsoverschrijdende aanpak ook nodig is in het geval van seksueel grensoverschrijdend gedrag bij studenten? Hoe wenst u tot een dergelijke aanpak te komen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Over grensoverschrijdend gedrag heeft in september het overleg met de experts uit de instellingen plaatsgevonden. In opvolging daarvan heb ik aan de VLUHR gevraagd om een handleiding te ontwikkelen. Er is een bijeenkomst geweest waar ik bij was. De handleiding was het best – dachten we – naar analogie met wat binnen de zorgsector bestaat en door Zorgnet Vlaanderen werd uitgewerkt. Het gaat om een handleiding voor het ontwikkelen van een beleid over grensoverschrijdend gedrag, zodat alle instellingen een houvast hebben om dit vorm te geven. Het is niet mijn taak om dat beleid vorm te geven, dat is de verantwoordelijkheid van elke instelling. Die [handleiding in de zorgsector](#) wordt wel gebruikt door de voorzieningen om hun beleid vorm te geven. Zo gebeurt het overal een beetje op dezelfde manier.

De Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) en de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA) richtten hiertoe een gezamenlijke Werkgroep Grensoverschrijdend Gedrag op, die intussen aan de slag is en mij verder zal informeren.

Intussen blijven instellingen ook intern werken rond deze thematiek. De Universiteit Gent heeft aanbevelingen geformuleerd. Die zijn zeer karikaturaal in de media gekomen, met de 'aquariumverplichting' voor één-op-één-gesprekken. Ik heb daar niet positief op gereageerd. Ik vond dat zeer tendentiekus gebracht. Ik vind het jammer voor de instellingen, dat dit allemaal zo publiek geworden is. Maar die communicatie sterkt mij echt in de overtuiging dat het zeer nuttig is om expertise te delen over hoe je geloofwaardig met deze delicate problematiek kunt omgaan. Dus, die handleiding met die handvatten komt er.

Om te beginnen, studenten zijn voor mij volwassen mensen. Je kunt van hen dus hetzelfde wederzijds respect verwachten dat je van personeelsleden, of wie dan ook, verwacht. Als studenten over de grens gaan, dan til ik daar dus even zwaar aan. Niemand heeft een boodschap aan argumenten als 'je bent jong en nog een beetje onbezonnen, en we gaan de lat dan maar lager leggen' of 'als je dit als student al niet meer mag ervaren'. Dat hoor ik ook zeggen. Die argumenten creëren een valse gedoogzone waarin groepsdruk te veel kansen krijgt. Voor mij is er geen aparte lat voor studenten, die is overal gelijk.

Op het moment dat gedrag grensoverschrijdend wordt, dan is er geen excuus. En vanuit diezelfde verwachting naar studenten als volwassen mensen, roep ik hen dan ook op om zich niet te laten doen. We moeten het in twee richtingen bekijken. Studenten beschikken over dezelfde volwassen rechten om misbruik aan te kaarten en zo nodig ook formeel aan te klagen.

Wil dat zeggen dat studentenverenigingen des duivels zijn? Uiteraard niet. Integendeel, net zoals we ook niet plots alle professoren verdacht moeten maken, moeten we ook niet alle studentenverenigingen over dezelfde kam scheren. Er zijn veel studentenverenigingen – gelukkig maar – die respect hoog in het vaandel dragen. De meeste verenigingen beseffen ook dat je evengoed plezier kunt maken zonder over de grens te gaan. Instellingen hebben ook charters en afspraken met verenigingen, en houden via die weg een vinger aan de pols.

Moet ik aansturen op een instellingoverschrijdende aanpak? We kunnen hier hetzelfde toepassen als voor de academici. Het is niet aan mij om dit centraal uit te werken. Maar dezelfde expertisedeling en de handleiding die men ontwikkelt, zijn even handig voor studenten. We kunnen de studenten trouwens betrekken bij het ontwikkelen van die handleiding. Die kan dan ook worden gebruikt door de verenigingen als ze een interne policy maken, en dat kan op dezelfde manier worden gehanteerd als in de instellingen zelf. Dat is dan ook gebaseerd op dezelfde documenten.

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp-a): Minister, ik volg dit grotendeels. U zegt dat het zeer nuttig is om expertise te delen. Dat moet dan via die gezamenlijke werkgroep gebeuren. Dat is de juiste aanpak. Uiteraard moeten studenten daar ook aan bod komen, want het blijft niet bij grensoverschrijdend gedrag tussen personeelsleden of tussen studenten en personeelsleden, maar ook tussen studenten onderling.

Ik zal opzoeken wat er aan handleiding bestaat binnen de zorgsector en hoe dat kan worden vertaald naar het hoger onderwijs. *(Opmerkingen van minister Hilde Crevits)*

Dat is zeer goed. Dat maakt ons werk wat gemakkelijker.

De VUB gaat nu na of wat er bestaat voldoende is, ook met de studentenverenigingen. Er is bijvoorbeeld al een meldpunt. De VUB liet me weten dat studenten dat meldpunt niet zien als iets waar ze ook seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen studenten kunnen melden. We moeten bekijken hoe we studenten beter kunnen informeren dat dat meldpunt ook daarvoor dient. We zullen dit blijven opvolgen.

De voorzitter: Mevrouw Brusseeel heeft het woord.

Ann Brusseeel (Open Vld): Mevrouw Soens, wat u zegt, klopt niet helemaal. De VUB maakt hier al lang werk van, niet alleen via een meldpunt, dat wel bekend is, maar er is een zekere schroom om zaken te melden. Na bepaalde activiteiten waar dingen zijn gebeurd die niet helemaal aangenaam of zelfs onaangenaam zijn, vraagt men zich vaak af, aangezien iedereen dat lollig vond of leek te vinden, of men wel een klacht zou indienen. Dat is altijd wel een grote stap, en die zou moeten worden verkleind.

De VUB heeft daar al heel lang werk van gemaakt met het Brussels Studentengenootschap (BSG), de overkoepelende studentenorganisatie van de VUB. Ze hebben een codex ontwikkeld met richtlijnen en regels waaraan studenten zich moeten houden bij activiteiten. Die codex zegt expliciet dat de lichamelijke en psychische integriteit van de deelnemers altijd en overal moet worden gerespecteerd en zegt ook expliciet wat er allemaal niet kan. Er wordt verwezen naar gedrag, zowel verbaal als non-verbaal, zowel direct als indirect en seksueel getint, en dat wordt als ongewenst beschouwd. Men is daar dus al lang mee bezig.

De rector is in gesprek gegaan met studentenverenigingen omdat ze duidelijk heeft gezegd dat het niet kon. Kort na het verschijnen van het artikel was er een Universiteitsraad. Daar is er over gesproken en er zijn bemerkingen gemaakt door leden van de Universiteitsraad, die zeiden dat dit moest worden aangepakt. Daar is meteen positief op gereageerd. Er is een plan van aanpak om dat verder aan te pakken, maar er gebeurde al een en ander, trouwens niet alleen aan de VUB, maar ook aan andere universiteiten, omdat men zich bewust is van het probleem. Minister, u zegt terecht dat de lat niet op een ander niveau mag liggen omdat het studenten zijn en daar wordt ook over gewaakt.

De voorzitter: De heer Cordy heeft het woord.

Paul Cordy (N-VA): Grensoverschrijdend gedrag is inderdaad grensoverschrijdend gedrag, of dat nu tussen studenten, tussen collega's of tussen politici is. Dat maakt niet uit. De regel geldt voor elk volwassen persoon op dezelfde manier.

Er wordt veel gedaan. Ik denk aan de manier waarop in Antwerpen de doopcharters worden gebruikt en werken. Dat gebeurt niet alleen in overleg met de universiteit, maar ook met de stad omdat die dopen zich nu eenmaal op het openbaar domein afspelen, waar universiteiten of hogescholen zelfs niet eens bevoegdheid hebben, maar zo kunnen er ook afspraken worden gemaakt.

Op die manier kunnen we tot een heel goede sensibilisering komen. Het is een kwestie van richtlijnen, maar zonder op een heel strenge manier erover te waken dat er niets meer gebeurt. Het is ook een kwestie van het bewust maken van studenten dat zelfs op een hevig feest normen moeten blijven gelden.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik ben het eens met de opmerkingen en we zijn het over het algemeen eens. Uiteraard weet ik dat er charters en meldpunten zijn binnen de universiteiten, maar er zijn ook vertrouwenspersonen aan de universiteiten en hogescholen. Het zou goed zijn als iedereen hetzelfde handvat gebruikt. Het is niet de minister die een beleid oplegt, maar een gezamenlijk instrument waar iedereen op maat van zijn instelling het nodige mee doet. Dat is een goede manier van werken. Voorlopig is het alleen de VLIR en de VLHORA, maar ik zal de studenten daar ook in betrekken.

Tine Soens (sp.a): Ik heb niet gezegd dat er vandaag daarrond niets gebeurt. Ik heb wel gezegd dat binnen de VUB de oefening wordt gemaakt om te zien of wat er nu al bestaat, zoals de codex, vandaag voldoende is.

Men heeft mij gezegd dat het meldpunt nog niet bekend genoeg is om ook seksueel overschrijdend gedrag tussen studenten te melden. Blijkbaar hadden studenten niet door dat het ook daarvoor dient. Er moet daar een soort campagne voor komen, of een sensibiliseringsactie: 'Kijk, studenten, ook met dergelijke klachten kun je bij dat meldpunt terecht.'

Dat doopcharter bestaat natuurlijk wel. Maar de activiteiten die in de pers worden aangeklaagd, zijn activiteiten die buiten de traditionele dopen plaatsvinden. Ik weet

dat de studentenverenigingen momenteel samen met de instellingen bekijken hoe 'good practices' kunnen worden gevolgd en welke maatregelen moeten worden genomen om ook buiten de traditionele dopen ervoor te zorgen dat er geen seksueel overschrijdend gedrag tussen studenten meer is.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Vera Celis aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de uitrol van ErasmusPro in Vlaanderen en Brussel – 736 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Minister, een internationale ervaring kan een enorme meerwaarde betekenen voor de persoonlijke en cognitieve ontwikkeling van leerlingen, studenten, cursisten en zelfs leerkrachten. In de laatste jaren zagen we een positieve stijging van het aantal jongeren en studenten die naar het buitenland trokken voor een internationale studie of stage-ervaring. Uit cijfers die u afgelopen zomer bekendmaakte, bleek dat in het vorig academiejaar meer dan 5000 studenten op Erasmus gingen, een stijging van maar liefst 4,6 procent in vergelijking met het academiejaar voordien.

Ondanks de stijgende participatie is er nog steeds een ondervertegenwoordiging van verschillende categorieën van leerlingen en studenten binnen de verschillende Erasmus-programma's. Zoals ook duidelijk in het actieplan 'Brains on the Move' van de vorige Vlaamse Regering naar voren kwam, nemen studenten uit bepaalde studierichtingen, beursstudenten, studenten met een migratieachtergrond, zijinstromers en studenten met een functiebeperking nog onvoldoende deel.

Specifiek voor de jongeren met een leercontract heeft de Europese Commissie besloten om in het kader van Erasmus+ een nieuw mobiliteitsprogramma 'ErasmusPro' in het leven te roepen. Het project heeft als doel om in de komende vier jaar 50.000 jongeren in een traject van leren en werken de mogelijkheid te geven om gedurende een half jaar naar het buitenland te trekken voor een internationale ervaring. Om deze studenten extra te ondersteunen, wenst de Europese Commissie zelfs te investeren in taalcursussen en extra ondersteuning tijdens hun verblijf. Om de kwaliteit te garanderen, zal er bovendien werk worden gemaakt van een 'kwaliteitsmerk' voor stages.

Minister, kunt u een toelichting geven bij de inhoud van het internationaliseringsprogramma ErasmusPro? Hoe ziet een traject in het buitenland eruit voor leerlingen uit de doelgroep? Hebt u zicht op hoe en wanneer het programma voor Vlaanderen en Brussel zal worden uitgerold? Welke partners zullen hun schouders onder dit project zetten? Kunt u aangeven hoe de taalcursussen en de extra ondersteuning zullen worden georganiseerd? Is er al duidelijkheid over hoe het kwaliteitsmerk er zal uitzien? Kunt u een toelichting geven bij de financiële impact van dit project? Hoe zullen de jongeren uit de doelgroep gestimuleerd worden om er zeker aan deel te nemen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Celis, het is een heel interessante vraag, maar mijn antwoord zal korter zijn dan al uw vragen omdat er – niet in uw vraag maar wel in het antwoord – nog een aantal zaken onduidelijk zijn.

In een brief aan het Europees Parlement en de Raad stelt president Jean-Claude Juncker voor om de langdurige mobiliteit van jongeren met leercontracten een 'boost' te geven. In die context heeft de Europese Commissie dan ook het initiatief genomen

om haar Erasmusprogramma met ErasmusPro uit te breiden voor jongeren met een leercontract. Deze groep ontbreekt in het gewone Erasmusprogramma, dat vaak – al ben ik het daar niet mee eens – als elitair werd gepercipieerd. Het was Europees commissaris voor Werk en Sociale Zaken Marianne Thyssen die de maatregel begin december 2016 presenteerde.

Het is de bedoeling van de Europese Commissie om via ErasmusPro tot 2020 tot 50.000 jongeren met een leercontract de kans te geven om gedurende minstens zes maanden een ervaring op te doen in een Europese lidstaat. Zes maanden is nodig omdat studies hebben aangetoond dat verblijven van minstens die omvang de hoogst toegevoegde waarde creëren voor het verbeteren van professionele, persoonlijke en sociale vaardigheden. Het is inderdaad zo dat het project een sterk ondersteunend karakter heeft om de drempelvrees om voor zo'n project te verbeteren. Er zal onder andere worden voorzien in een grondige voorbereiding, met bijvoorbeeld extra taalcursussen, maar ook in een gepaste follow-up.

Mevrouw Celis, de operationele modaliteiten zijn nog niet bekend. Het is dus nog niet mogelijk om uw vragen te beantwoorden. Het is niet mogelijk om dit in Vlaanderen en Brussel concreet in acties te vertalen omdat het nog maar over een aankondiging en een tool gaat.

Ik kan wel nog meegeven dat voor Erasmus+ tussen 2014 en 2020 voor heel Europa een budget is toegewezen van 14,8 miljard euro. In het kader van een tussentijdse evaluatie heeft de Commissie beslist om het budget voor Erasmus+ tot 2020 nog eens te verhogen met 200 miljoen euro. Dat komt dus op 15 miljard euro.

Ik ben bijzonder verheugd dat ErasmusPro er kan komen. We hadden gisteren nog maar een debat in dit parlement over het waarderen van jongeren die een beroepsopleiding volgen. Wel, dit zit recht in de roos wat deze doelgroep betreft.

Zodra er praktische modaliteiten zijn, zal ik daar zo snel als het licht werk van maken. Ik ben een grote fan van deze mogelijkheid die wordt gecreëerd. Mevrouw Celis, uit uw vraag leid ik af dat u ook een grote fan bent van deze mogelijkheid.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Ja, minister, ik deel volledig uw enthousiasme voor het project. Maar met het antwoord dat ik krijg en doordat de operationele modaliteiten nog niet gekend zijn, zal ik nog wat geduld moeten hebben. Mijn fractie is een zeer grote fan van de buitenlandervaring. Dit was, zoals u het ook in uw antwoord zei, een beetje de vergeten doelgroep. Het is inderdaad zeer belangrijk dat je met deze groep rekening houdt als je de kansen die je wilt bieden, gelijk wilt leggen. Mensen zijn niet gelijk, maar mensen zijn wel gelijkwaardig. Hier wordt een stukje missing link ingevuld.

Het enige wat ik kan doen, is deze vraag nog een tijdje bijhouden en zien hoe het verder evolueert, en dan een moment uitkiezen om erop terug te komen.

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp.a): Mevrouw Celis haalt terecht aan dat sommige groepen vandaag nog altijd ondervertegenwoordigd zijn in de internationale studentenmobiliteit. Het ErasmusPro-programma heeft in die zin wel een belangrijke functie.

Uit een schriftelijke vraag van mevrouw Brusseel kon ik afleiden dat de administratie momenteel bezig is met de ontsluiting van data over mobiliteit van kansengroepen. Dat zou eind december, begin januari klaar zijn. Zijn die data al beschikbaar? Kunnen ze aan de commissie worden bezorgd?

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): In de marge van de vraag stel ik vast dat er algemeen een sterke toename is van studenten die gebruikmaken van Erasmus. Dat is natuurlijk waardevol. Maar, minister, ik hoor vanuit sommige instellingen toch altijd de vraag om de procedures zowel voor de studenten als voor de instellingen zo eenvoudig mogelijk te houden. Uiteraard zonder de kwaliteit uit het oog te verliezen. Voor ErasmusPro moeten de Vlaamse procedures en administratieve wegen nog uitgestippeld worden. Vandaar mijn suggestie om het zo eenvoudig mogelijk te houden, zowel voor de studenten als voor de instellingen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer De Meyer, ik ga volledig akkoord. U weet dat Epos de procedures zo eenvoudig mogelijk moet houden. We werken daaraan. Er werden hier ook al vragen gesteld over de beurzen die dan achteraf te laat zijn enzovoort. Enfin, ik moet hier niet het hele debat van een paar weken geleden overdoen. Uw opmerking is zeer terecht. We zullen proberen er oog voor te hebben, zodat de procedure die we zullen uitwerken, zo eenvoudig mogelijk zal zijn.

Mevrouw Soens, we moeten bekijken of we al een zicht hebben op de cijfers waarnaar u vraagt.

Dat kan een mooie opstap zijn om ook in hbo5 (hoger beroepsonderwijs), waarvan we hebben beslist dat het in het hoger onderwijs komt, die mobiliteit op een gelijkwaardige wijze te bekijken. Het is dus iets wat veel kansen biedt.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Ik zal geduldig zijn.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Vera Celis aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de zorgwekkende cijfers rond het ziekteverzuim door psychosociale klachten bij onderwijspersoneel – 747 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over opmerkelijke vaststellingen in het jaarrapport ziekteverzuim 2015 van het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi) – 757 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Minister, ik heb een vraag over een thema dat ondertussen al zeer goed gekend is in onze commissie.

Depressies, burn-out en stress vormen het resultaat van de steeds groter wordende druk die op de schouders van het onderwijspersoneel terecht komt. Iedereen die ooit leerkracht is geweest, weet goed waarom. Leerkracht zijn, vereist een enorm groot fysiek en mentaal engagement. Daarbovenop komt nog eens de verhoogde druk van de ouders, de onderwaardering van het beroep en de grote druk van de gemeenschap om alle maatschappelijke problemen op te lossen.

Uit de nieuwste cijfers die het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi) heeft gepubliceerd in zijn jaarlijks rapport rond het ziekteverzuim bij onderwijspersoneel, blijkt opnieuw de ernst van de situatie op het onderwijsveld: 40,34

procent van de ziektedagen bij mannelijke personeelsleden en 34,3 procent van de ziektedagen bij vrouwelijke personeelsleden zijn toe te schrijven aan psychosociale klachten. Hoewel het hier om een lichte daling gaat ten opzichte van vorig jaar, blijven deze cijfers alarmerend.

De grootste risicogroepen kennen we: ervaren leerkrachten en vooral mannen in het secundair onderwijs zijn kwetsbaar voor deze aandoeningen, om maar niet te spreken van de directieleden uit de leeftijdscategorie 56 tot 65 jaar, waarbij de cijfers nog zorgwekkender zijn: 54,57 procent van de ziektedagen in deze categorie zou te wijten zijn aan psychologische klachten.

Graag sta ik ook even stil bij de cijfers rond psychologische klachten bij jonge leerkrachten. Maar liefst 28 procent van de ziektedagen bij vrouwelijke leerkrachten tussen 26 en 35 jaar is toe te schrijven aan psychosociale aandoeningen. Dit bewijst eens te meer dat de druk ook op jonge leerkrachten zeer hoog is.

Minister, kunt u een stand van zaken leveren over de ad-hocwerkgroep rond psychosociaal welbevinden? Zult u nog stappen zetten om schoolbesturen te ondersteunen bij het uittekenen van een performant beleid rond psychosociaal welbevinden bij leerkrachten en directieleden? Zult u in samenwerking met de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg nog acties ondernemen om de uitrol van de vernieuwde federale welzijnswetgeving ter bescherming van het psychosociaal welzijn van werknemers in het onderwijs te ondersteunen?

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, mijn vraag sluit aan bij de vraag van mevrouw Celis en ook bij mijn vroegere vragen over dit thema.

Zoals het onlangs vrijgegeven jaarrapport 2015 van AgODi over het ziekteverzuim aangeeft, blijft het aantal ziektedagen in het onderwijs jammer genoeg verder stijgen. Het was in 2015 het hoogste van de afgelopen vijf jaar, ook als de eendagsziekten en de langdurige deeltijdse verloven wegens ziekte uit de cijfers worden weggefilterd.

Opmerkelijk is dat het aantal dagen afwezigheid wegens psychosociale aandoeningen de voornaamste oorzaak van afwezigheid blijft, maar vooral dat het verhoudingsgewijs meer voorkomt bij directiepersoneel. Bij de leeftijdsgroep 56-65 jaar is 54,57 procent van de ziektedagen bij directiepersoneel een gevolg van psychosociale aandoeningen, dat is 10,81 procent hoger dan het algemene cijfer. In de groep 46-55 jaar ligt het ziektepercentage wegens psychosociale aandoeningen bij directiepersoneel zelfs 15,1 procent hoger dan het algemene cijfer.

Ook als we de verloven voor verminderde prestaties wegens ziekte bekijken, zien we daarin bij directiepersoneel een grote oververtegenwoordiging van afwezigheden met een psychosociale oorzaak. Het fenomeen is niet nieuw, ik heb het al vroeger onder de aandacht gebracht in mijn vragen in de commissie, maar het probleem wordt groter.

Daarnaast is er bij de percentages ziekteverlof ook een zeer groot verschil tussen de netten. Ik lees in het rapport dat het ziekteverzuim van het gesubsidieerd vrij onderwijs lager is dan het algemeen ziekteverzuimpercentage van 4,48 procent. Het ziekteverzuim is gestegen in alle netten. De stijging is het grootst bij het gesubsidieerd provinciaal onderwijs. Maar algemeen haalt het Gemeenschapsonderwijs in alle onderwijsniveaus veruit het hoogste percentage.

Minister, welke mogelijke oplossing ziet u voor het probleem van de toenemende, wellicht beroepsgebonden psychosociale aandoeningen bij directiepersoneel? Hoe verklaart u de grote discrepantie tussen de netten?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik zal de vragen samen beantwoorden omdat er enkele parallellen in zitten maar ook wat verschillen.

Ik weet dat jullie zeer bekommerd zijn om het welbevinden van ons personeel in het onderwijs. U weet dan ook dat ik in 2015 een ad-hocwerkgroep psychosociale risico's heb opgericht. Die werkgroep is opgericht om onderwijsinstellingen te ondersteunen bij het omgaan met die psychosociale risico's. De werkgroep is opgericht vanuit de begeleidingscommissie van het convenant Preventie en Bescherming in het Vlaams Onderwijs. Dat is de plaats waar mijn administratie zeer goed en constructief samenwerkt met de vertegenwoordigers van het Gemeenschaps-onderwijs (GO!), de onderwijskoepels en vakorganisaties. Ook de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg (FOD WASO) is daarin vertegenwoordigd. Er werden tot op heden al een aantal initiatieven voorgesteld en uitgewerkt. Ik som ze even voor u op en ik zal u ook een beslissing meedelen.

De schoolbesturen en directies worden via de vernieuwde website van het Ministerie van Onderwijs en Vorming geregeld geïnformeerd over de preventie van psychosociale risico's omdat zij daarbij een sleutelrol spelen. U kunt daarvoor gaan naar de webpagina onderwijs.vlaanderen.be/psychosociale-risicos-in-je-onderwijsinstelling?. De website van het Ministerie van Onderwijs en Vorming verwijst ook door naar de website van de FOD WASO, waar heel wat informatie is gebundeld over de preventie en aanpak van psychosociale risico's. Naast gratis tools en goede praktijken vind je er ook gratis publicaties. Er staat dus enorm veel informatie ter beschikking.

De leden van de ad-hocwerkgroep hebben ook het initiatief genomen om een beleidsplan ter bevordering van het welzijn en het welbevinden in het onderwijs uit te werken. Dat werd zeer recent gepubliceerd op het webadres onderwijs.vlaanderen.be/sites/default/files/atoms/files/beleidsplan.pdf.

Naar aanleiding van de lancering van het beleidsplan publiceerde Klasse in de week van 24 oktober een reeks 'Welzijn op het werk', met speciale aandacht voor de preventie van psychosociale risico's op het werk. Ook daar vindt u heel wat informatie.

Om kort op de bal te spelen, heb ik in overleg met de FOD WASO, beslist om een opleiding voor vertrouwenspersonen te organiseren. De opleiding komt er op voorstel van de leden van de ad-hocwerkgroep. We doen dat samen met de begeleidingscommissie. In totaal kunnen vanaf nu 160 vertrouwenspersonen uit het onderwijs de opleiding volgen. Het is de bedoeling dat de vertrouwenspersonen in hun rol van bemiddelaar en vanuit de vereiste vaardigheden om actief te luisteren en doeltreffend te communiceren in de toekomst heel kort op de bal kunnen spelen en dus ook een aantal problemen zullen kunnen oplossen op het vlak van psychosociale risico's – niet alleen als deze er zijn, maar ook om deze te voorkomen.

Het is de eerste keer dat we dat op die manier doen. We kunnen uiteraard veel meer mensen een opleiding laten volgen, maar we moeten eerst weten hoe het werkt en wat de effecten zijn.

De toenemende beroepsgebonden psychosociale aandoeningen bij directiepersoneel is mij zeker bekend. Ik vind dat ook bijzonder problematisch. Ik heb beslist om daar een onderzoek te laten uitvoeren om inzicht te verwerven in de precieze factoren die het welbevinden en de stress of burn-out van schoolleiders bepalen. Dat moet leiden tot heel concrete maatregelen.

Mijnheer De Meyer, waarom het hoger ligt bij het GO! weten we niet. Het rapport geeft daar geen verklaring voor. Ik vind het een beetje onkies om daar nu met de natte vinger verklaringen over te geven. Het diepteonderzoek dat ik gevraagd heb rond de positie van de directeurs, zal hoogstwaarschijnlijk informatie opleveren.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Minister, elk initiatief dat genomen wordt, is een stap vooruit. U hebt voorbeelden gegeven van aanpassingen binnen de website of mogelijkheden om informatie te vinden op het net. Ik ga dat aanbod zeker bekijken.

Leerkracht is een contactberoep. Vanuit het contact met leerlingen of collega's, of het contact tussen directies en leerkrachten, krijgen mensen heel veel emotionele prikkels te verwerken. Dat kan aan de basis liggen van de psychosociale problemen.

De opleiding vertrouwenspersoon waar u naar verwijst, staat open voor 160 mensen. Ik hoop dat dat effect gaat hebben in de individuele school, want een goed uitgebouwd psychosociaal beleid in elke school is en blijft het streefdoel van dit rapport. Dat betekent ook het terugdringen van het ziekteverzuim.

De vaststelling is één, de oplossing is twee. Ik probeer nog eens, minister. Ik weet dat ik in herhaling val. U weet dat ik een geweldig voorstander ben van die neutrale netoverschrijdende dienst waar onderwijspersoneel op een laagdrempelige manier toegang kan vinden, de problematiek kenbaar kan maken, in de hoop daar samen een oplossing te vinden. Ik ben meer dan overtuigd van het nut van zo'n dienst als ik de recente cijfers zie die de heer De Meyer bij u heeft opgevraagd.

We zien dat het aantal geschorste leerkrachten in een jaar tijd van 60 naar 81 is gestegen. Ik weet dat dit gebeurd is kort nadat er beslist is over die uitdovende tbs-regeling wegens ambtsontheffing in het belang van de dienst. Dat is afschaffing en desalniettemin steeg dat cijfer naar 81 personen die thuiszitten. Er zijn nog altijd 10 mensen die zonder begeleiding thuiszitten omdat ze nog uit die oude regeling komen. Ik denk dan ook, minister, dat het niet kies is om mensen aan hun lot over te laten. Deze mensen, zowel leerkrachten als directieleden, hebben heel veel jaren het beste van zichzelf gegeven. En nu kunnen ze moeilijk of onvoldoende worden opgevangen binnen dat huidige welzijnskader.

Nog eens, elk initiatief dat wordt genomen, is een stap vooruit. Ik hoop nog altijd dat de werkgroep die daarvoor in het leven geroepen is, die stappen vooruit kan blijven zetten.

De voorzitter: De heer de Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, ik denk dat de ad-hocwerkgroep die u geïnstalleerd hebt, ongetwijfeld een belangrijke en correcte stap is.

Dat psychosociale aandoeningen de voornaamste ziekteoorzaak zijn in het onderwijs, wisten we al. Dat het zeer veel voorkomt, ook bij directiepersoneel, wordt herbevestigd, maar het blijft opmerkelijk dat er bij directiepersoneel een stijging is met meer dan 10 procent. Ik denk daarom dat de studie die u aankondigt, inderdaad bijzonder belangrijk is. We kijken samen met u uit naar de resultaten.

Wat betreft de verschillen tussen de netten, heb ik er alle begrip voor dat u niet zomaar een verklaring met de natte vinger geeft, als u de achtergronden niet eerst beter in kaart hebt kunnen brengen. Ik stel me soms de vraag, maar ik heb geen antwoord, heeft het te maken met werkomstandigheden, met bedrijfscultuur? Ik heb er geen zicht op, maar ik vind het bijzonder belangrijk dat we er wel zicht op krijgen, zodat we een verklaring hebben die steek houdt en dat er effectief aan kan worden gewerkt. De discrepantie tussen de verschillende netten duurt toch al even en neemt bovendien ook nog toe. We kijken samen met u uit naar meer gegevens en we willen nadenken hoe we dit verder gaan aanpakken.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Voorzitter, minister, uiteraard hoef ik niet te melden dat dit ook een van mijn stokpaardjes is. Maar het verrast me, minister, dat u een studie zult laten uitvoeren om de oorzaken te kennen. Ik ken die oorzaken al. De cijfers verrassen mij absoluut niet. Ik heb al veel gepraat met de mensen op de werkvloer en ik heb die studie niet nodig. Bij de directies in basisscholen is er plus 23 procent, waarvan ruim de helft burn-out en depressies. Bij de leerkrachten is dat 10 procent.

De oorzaken zijn duidelijk: de regeldrift, de administratieve rompslomp, de grote werkdruk en het gebrek aan administratieve beleids- en pedagogische omkadering in de basisscholen. De mensen kunnen dat niet meer volhouden. Gedurende anderhalf jaar ben ik hier de prediker geweest – al ben ik niet echt katholiek – om dat aan de kaak te stellen. Het werkveld smacht – en niet alleen het werkveld maar ook ik – naar het debat over Operatie Tarra waar we al een tijdje over praten, waar we al een tijdje mee bezig zijn. Ik wil daar constructief aan meewerken, ik weet dat het geen belangrijk debat is, maar het moet echt wel gebeuren want de directies kijken daarnaar uit. Dat merk ik aan de hand van de vele getuigenissen waarmee wij worden geconfronteerd over de planlast.

Als directies het niet volhouden door al die omstandigheden spiegelt dat zich af op de leerkrachten. De directies zijn verplicht om veel taken die niet voor de leerkrachten bestemd zijn door te geven aan de leerkrachten omdat ze het zelf niet kunnen bolwerken. Naast het lesgeven krijgen leerkrachten heel wat extra taken die niet voor hen bestemd zijn, omdat er een gebrek aan ondersteuning is bij de directies, en zo – het ergst van alles – straalt dat ook af op de kinderen. Uiteindelijk doen wij aan onderwijs voor onze kinderen. Het lesgeven komt daardoor op de lange termijn in het gedrang. Ik wil er nog eens op aandringen, minister, Operatie Tarra moet starten.

U sprak over 160 vertrouwenspersonen die u zult laten opleiden. Worden daar de nodige middelen voor vrijgemaakt? Dat is toch wel belangrijk, als u daarin wilt investeren.

Ik kijk uit naar het debat over Operatie Tarra. Laat ons daar nu alstublieft werk van maken. Het is geen gemakkelijk debat. We zitten met die verschillende koepels en met een aantal zaken die onder de verantwoordelijkheid van de scholen zelf vallen. Ik denk dat wij het voortouw moeten nemen. Ik herhaal, ik wil daar constructief aan meewerken met de ervaring van zoveel jaren in het onderwijs.

Tot slot, ik was een beetje kwaad en ontgoocheld. Ik stelde een schriftelijke vraag over de cijfers en kreeg als antwoord: zodra de cijfers vrijkomen, zult u ze krijgen. Maar ik heb ze ook op de website moeten lezen. Ik heb die cijfers nooit ontvangen van het kabinet. (*Opmerkingen van minister Hilde Crevits*)

Dat stond zo in het antwoord, ja.

Vorige week merkte ik in de commissie naar aanleiding van twee vragen dat de cijfers vrij waren. Toen was ik ontgoocheld omdat ik de gegevens zelf zou krijgen maar dat is nooit gebeurd. Dit terzijde. Ik ben geen administratieve kommaneuwer, zeker niet.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Ik wil ook ingaan op die oorzaken die we officieel niet kennen, maar die we ergens wel in ons achterhoofd hebben. Minister, u weet dat ook, we vragen heel veel van onze leerkrachten. Ze moeten een heel brede interesse hebben. Ze moeten alles volgen. Ze moeten inspelen op de dingen die in de maatschappij gebeuren. Ze zijn altijd bezig.

De hele implementatie van het M-decreet heeft voor nog meer diverse klassen gezorgd, wat het allemaal niet eenvoudiger maakt. Wij beseffen dat allemaal. Dat zal zeker een van die oorzaken zijn.

In heel het kader van de planning en het werk dat u nu doet, en dat we proberen op te volgen, rond heel de ondersteuning die we voor scholen plannen, moeten we goed beseffen dat welk plan we ook uitwerken, het zoveel mogelijk alle scholen zal moeten beslaan omdat er in alle scholen wel noden en bezorgdheden zijn. Voor het plan dat we naar voren brengen, moeten we zeker die aandacht hebben, ook rond de leerlingenbegeleiding. Daar wordt een heel nieuw decreet voor uitgewerkt. We moeten in gedachten houden dat dat ten goede moet komen aan die leerkrachten en kinderen.

Minister, het onderzoek naar burn-out bij leidinggevenden is toch al opgestart? Wat is het tijdsbestek?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Vandenberghe, als ik iets beloof, dan doe ik dat. Ik vind het een heel slecht idee van mijn mensen. Het verbaast me dat ik zo'n antwoord getekend heb. Als er geen cijfers zijn, dan antwoorden wij gewoon: ze zijn er niet. Als we aan iedereen beloven dat ze de cijfers krijgen zodra die er zijn, dan kunnen we dat niet volhouden. Uw vraag zal tussen de mazen van het net geraakt zijn. Het is onmogelijk om zo te werken. Dat kan ik allemaal niet bijhouden.

We hebben de cijfers onmiddellijk publiek gemaakt. Ik had ze – eleganterwijze – speciaal aan u kunnen bezorgen, mijnheer Vandenberghe, zeker nadat ik u zo had geantwoord. Ze zijn niet aan drie mensen individueel bezorgd, ze staan op de website. (*Opmerkingen van Steve Vandenberghe*)

Ik weet het, maar ik voel er mij ambetant door. Ik ga aan mijn kabinet zeker de opdracht geven dat we zulke antwoorden niet meer geven. Dat is een veel te moeilijke manier van werken voor mij.

De opleiding van die 160 mensen is een gesubsidieerde opleiding. Voor mij is het heel belangrijk om te weten wie erin stapt en wat de meerwaarde kan zijn.

De heer Vandenberghe zegt dat ik niet meer moet studeren, dat hij alles al weet. Maar er is een heel groot verschil tussen het secundair en het lager onderwijs. Niet iedereen is het daarmee eens, dus we moeten dat wel eens in kaart brengen. Er zijn ook, en dat bekomt mij, mensen die zeggen: leerkracht is een contactberoep. Dat klopt wel, maar er zijn ook veel intermenselijke relaties die op de ene plaats veel beter zijn dan op de andere plaats. Ik wil een zicht krijgen die intermenselijke relaties in een team. Ik zie het ook op mijn kabinet: als een team optimaal functioneert, kan men alle stormen aan; als dat niet het geval is, en men werkt elkaar tegen, dan niet.

Ik weet ook wel dat er minder steun is in het lager dan in het secundair onderwijs. Die zaken weet ik, daar heb ik geen onderzoek voor nodig. Ik wil wel een zicht krijgen op wat wel functioneert en wat niet. Het is nodig. Misschien kunnen we komen tot best practices die ertoe leiden dat de dingen beter worden.

Hoe wordt een directeur gerekruteerd? Iedereen zegt: en autonomie van de school. Oké, maar lesgeven vraagt andere capaciteiten dan leider/directeur zijn. Ik wil dat ook wel eens zien. We zien dat de ene school daar meer aandacht voor heeft dan de andere. We mogen onze ogen daar niet voor sluiten.

Naast de budgetten en de ondersteuning en de taken die ik volledig onderschrijven, ik ben partner in uw opmerkingen, zijn er zaken die we eens dieper moeten bekijken.

Ik weet niet waar de studie nu staat. Ik zit daar niet elke dag op te kijken. Het is mijn administratie die ze uitvoert. Maar het is niet de bedoeling om daar twee jaar over te doen. Ik wil daar vrij snel een zicht op krijgen.

Die 160 mensen, als we zien dat dat goed loopt, het is de eerste keer dat we dat doen, ik heb het al gezegd, wil ik dat echt wel breder uitrollen. Dan moeten we daar de nodige middelen voor uittrekken.

Mevrouw Celis, ik weet dat u zo'n neutraal punt wilt. We hebben daar al over gedebatteerd. Ik heb al gezegd: dat is misschien toch niet het ei van Columbus. Ik wil ook niet te veel punten naast elkaar.

Het zit in de werkgroep en als die dat nuttig en nodig vindt, dan zal ik dat ook doen. Ik laat hen in de eerste plaats kijken naar de zaken die er zijn.

De Operatie Tarra is een van mijn stokpaardjes. Ik aanvaard niet dat men de indruk geeft dat ik er geen werk van maak. Mijn administratie heeft alles wat ze kon afgeschaft of geliquideerd. Ik denk dat ik de eerste minister ben die effectief werk maakt van afschaffen. Ik heb aan mijn inspectie gezegd: publiceert een lijst met uw verwachtingen. Bij een doorlichting zijn er veel scholen die denken dat er veel meer moet klaarliggen. Ik heb de inspectie gevraagd om een negatieve lijst te maken van wat we niet willen, maar daar is de inspectie dan weer terughoudend omdat het binnen een bepaalde schoolcultuur wel goed kan zijn om bepaalde zaken bij te houden. Je moet scholen toch autonoom laten. Als men mij natuurlijk blijft zeggen dat ik verantwoordelijk ben voor bepaalde zaken, dan zal ik die lijst wel laten publiceren. Soms ben ik de gemakkelijke. Maar het is niet altijd ik die iets eis.

Ik zal het voortouw nemen om te vragen dat de scholen en de koepels en het net de handschoenen actief opnemen om naar een papierarm klimaat te gaan. De knop moet worden omgedraaid. Wat me het meest bekommert, is de angst die ontstaat voor juridisering. Mensen starten een procedure tegen de school, ze verliezen die en dan komen ze tot een verantwoordingsdrift. Ik wil dit luidop zeggen: dat vind ik niet nodig.

Een sterke schooldirecteur zegt dat het niet is omdat een keer iets fout loopt, dat mensen zich voor alles en nog wat moeten verantwoorden. Je moet niet alles bijhouden. De leerkrachten kennen hun kinderen, de meeste ouders hebben enorm veel vertrouwen in ons onderwijs en in de leerkrachten. Ze moeten daar een goede balans in vinden. Misschien moet ik daar draaiboeken voor maken, ik weet het niet. Het is heel versnipperd hoe men daar in Vlaanderen mee omgaat. Dat moeten we samen een halt toeroepen.

Er is gesuggereerd om samen aan tafel te zitten. Ik heb er geen probleem mee om over de grenzen van meerderheid en oppositie heen een aantal best practices te formuleren, maar niet vanuit het idee dat de overheid er nog niets van gebakken heeft. Wij doen grote inspanningen om te proberen te luwen. Ook bij de CLB's moeten we luwen, want ik zie hoe de formulieren die moeten worden ingevuld, worden geïnterpreteerd. Daar kunnen we nog doseren. Ik ben een hevige fan van het verminderen van de planlast. *(Opmerkingen van Steve Vandenberghe)*

U zei dat er eindelijk werk van moet worden gemaakt, maar er wordt werk van gemaakt. Ik doe wat ik kan om voor elke beslissing die we nemen geen extra last te bezorgen aan de scholen. Ook de inspectie 2.0 wil komen tot meer verantwoordelijkheid. Ik heb vorige week met de grote baas, Lieven Viaene, gesproken. Hij wil autonomie geven aan de scholen, maar er is een risico. Als de inspectie het algemeen kwaliteitsbeleid en de scholen gaat controleren, en de school kan daar niet goed mee om, dan zal dat tot meer papier leiden, terwijl ik net minder papier wil. We zullen er dan ook zeer omzichtig moeten mee omgaan hoe we dat instrument verder implementeren.

Maar goed, we zijn aan het afwijken van welzijn op het werk.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Minister, ik begrijp uw frustratie. U schaft inderdaad heel wat af en er zit nog heel wat in de pijplijn. Een paar jaar geleden heeft de federale overheid dat proberen te doen. Er was zelfs een staatssecretaris voor administratieve vereenvoudiging. Los van de appreciatie die mensen kunnen hebben, was de grote kracht van Vincent Van Quickenborne dat hij zeer transparant bracht wat de schuld kon zijn van de overheid en wat aan andere organisaties lag.

Misschien moeten we gewoon eens heel duidelijk maken wat het ministerie vraagt, wat we hebben afgeschaft en wat we behouden. Alle andere voorbeelden die u ongetwijfeld hebt gekregen van leerkrachten, kunt u oplist en daarbij duidelijk vermelden vanwaar ze komen. Voor een gewone leerkracht is het allemaal een kluwen.

U bent het meest zichtbare gezicht van Brussel, en alles komt van bij u of van de inspectie, terwijl dat niet zo is. Enige transparantie is daar wel nuttig. Misschien zal het de koepels, vakorganisaties en lokale inrichtende machten op hun verantwoordelijkheid wijzen. Door die transparantie kunnen ze hun vragen stellen aan de juiste persoon waarom iets nog wel bestaat en iets anders niet. Dat zal in elk geval uw strijd gemakkelijker maken.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Dat is dus een zeer algemeen begrip. Dat is ook gebleken uit het rapport over wat planlast is en hoe het wordt ervaren. Onze fractie is een sterke pleitbezorger om daar paal en perk aan te stellen, vanwaar het ook komt.

Minister, ik weet dat u zeer ernstige inspanningen doet om de planlast op het niveau van administratie of school te verminderen. De leerkrachten en de klas moeten allerlei documenten invullen. Als ik dan vraag voor wie of wat ze dienen, dan antwoordt men: 'Brussel'. Er staan dan logo's op die documenten, geen Vlaamse Leeuw maar andere logo's. Ofwel is het een lokaal uitgevonden planlast. Het wordt tijd om man en paard te noemen in dit verhaal. Dan pas kunnen we er iets aan doen. Anders gaan we die vragen blijven stellen.

Steve Vandenbergh (sp.a): Minister, ik sta volledig achter wat collega De Ro zegt, en ook achter uw uitnodiging om good practices in de commissie te bespreken. Veel commissieleden hebben veel praktijkervaring. Hun aanvullingen kunnen een meerwaarde betekenen. Ik wil vragen om dat op de commissieagenda te plaatsen.

Ik heb ook begrepen dat er middelen worden vrijgemaakt in het kader van de vertrouwenspersoon.

De voorzitter: Ik zal bekijken wanneer we dat op de agenda kunnen plaatsen. Dan kunnen we daar een halve dag aan besteden.

Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Operatie Tarra zet heel veel deuren open om al onze informatie digitaal ter beschikking te stellen van scholen. Die pluim wil ik wel op onze hoed steken. De manier waarop de administratie proactief naar scholen gaat... Scholen kunnen nu de schoolcarrière van hun leerlingen volgen. Die zaken moesten ze vroeger aan de mensen vragen. Nu geven we die informatie. Zorgdossiers: behalve de wet op de privacy proberen we databanken aan elkaar te linken. Ik ben zeer gevoelig voor papier. Ik gruw van de verantwoording.

Onze inspectie zegt dat je moet weten waarvoor je je verantwoordt. Je moet een gezond evenwicht proberen te maken als je je wilt verantwoorden tegen mogelijke

procedures. Wat is het rendement en wat is het risico? Als we de gon-begeleiding willen herzien in de richting van wat het kind nodig heeft, dan zullen we ook bereid moeten zijn om vertrouwen te geven aan de mensen die de beslissingen nemen. Dat is elke keer weer een probleem.

Veel leerkrachten weten wat hun kinderen nodig hebben. Waarom moet dat in zo'n strak kader zitten? Oké, ik ben bereid om dat vertrouwen te geven, maar dan moet je natuurlijk aanvaarden dat er keuzes worden gemaakt die je niet allemaal in een medisch carcan kunt krijgen. Het is elke keer weer dat gevecht tussen vertrouwen en papier. Ik hoop dat we in deze legislatuur de slinger opnieuw richting vertrouwen kunnen laten uitgaan, en minder richting papier.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Minister, Tarra is zeker een element dat meespeelt bij het onderwerp van onze vragen om uitleg over de psychosociale problematiek. We weten hoe het in elkaar zit en welke oorzaken er zijn. Daarin zijn we al een heel eind gevorderd. Het siert u dat u zegt dat u in de diepte wilt gaan om er nog een beter zicht op te krijgen.

Het is opvallend dat de cijfers van de verschillende netten niet gelijklopen. Sommige netten zijn meer gevat dan andere. Minister, het is zeer wijs om geen voorafname te doen op een mogelijke verklaring, maar dat we er wel blijven naar zoeken. De cijfers zijn wat ze zijn. Het is niet omdat er vorig jaar een lichte daling was dat het probleem is opgelost. Daar geloof ik niet in.

Minister, het is heel fijn wat u hebt gezegd over de neutrale netoverschrijdende dienst. Ik hoop uit de grond van mijn hart dat de werkgroep die er zich over buigt, dat meeneemt. Als dat een fundamenteel element van de oplossing kan zijn, kunt u daar verder over nadenken.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Ik wil drie elementen aanbrengen. De uitspraken over de Logo's intrigeren mij. Zijn ze ondersteunend? Zijn ze extra belastend? Als ze extra belastend zijn, dan kun je zeggen dat sommige Logo's zorgen voor nog meer psychosociale aandoeningen als je ziet wat de verschillen zijn tussen de netten. Zover wil ik niet gaan. Ik wil dit ook niet insinueren, integendeel.

De sleutelbegrippen zijn ongetwijfeld schoolcultuur, investeren en een sterk team, leiderschap – zowel directie, personeel als leerkrachten moeten leiderschap hebben, weliswaar een ander leiderschap –, performantie van het schoolbestuur. Dat zijn belangrijke elementen.

Ik deel de ervaring van de heer Vandenberghe. Op mijn eerste schriftelijke vraag over de cijfers kreeg ik als antwoord dat ze er nog niet zijn. Op mijn tweede vraag kreeg ik als antwoord dat ik ze zou krijgen zodra ze er waren. Nu heb ik ze ook gezien in de media.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de inzet van controlediensten in het kader van de aanvragen voor deeltijds verlof om medische redenen in het onderwijs – 758 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, de controlediensten realiseerden in 2015 niet minder dan 14.213 dagen winst op het aantal ziektedagen, tegenover 9192 in 2013. Die enorme toename moeten we echter relativiseren, want niet minder dan 6483 dagen winst komen door een negatief antwoord op een vraag naar verlof om medische redenen. De werkelijke winst door controles is dus verminderd.

Opmerkelijk is dat het grootste aantal aanvragen tot controle uitgaat van de personeelsleden zelf. Niet minder dan 37,54 procent van de aanvragen gebeurde door de personeelsleden zelf, tegenover 26,95 procent in 2014 en 23,68 procent in 2013.

De verklaring daarvoor is dat er sinds 2015 een langdurig deeltijds verlof om medische redenen bestaat, een systeem waarin personeelsleden langer, maar deeltijds, aan het werk kunnen blijven, maar daarvoor is een medische goedkeuring uiteraard nodig.

De controlediensten besteden daardoor een steeds groter deel van hun budget aan het verwerken van dergelijke aanvragen, waardoor er steeds minder budget ter beschikking is van het controleorgaan voor de dagelijkse ziektecontroles. Een verdere evolutie in deze zin maakt een goede algemene opvolging van het ziekteverzuim door het controleorgaan moeilijk, vermeldt het rapport zeer expliciet.

Minister, kan de controle voor toelating tot een verlofsysteem worden vereenvoudigd zodat de controlediensten voldoende tijd en middelen overhouden voor de algemene opvolging van het ziekteverzuim? Welke oplossing ziet u hiervoor? Kan de huisarts hiervoor eventueel niet meer verantwoordelijkheid krijgen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank, mijnheer De Meyer, voor deze interessante vraag. In het jaarrapport 2015 over de afwezigheden door ziekte zijn inderdaad de cijfers opgenomen van de controles die nodig zijn voor de toelating tot of verlenging van het deeltijds verlof wegens ziekte. Voor de eerste keer hebben we ook de cijfers opgenomen van de controles die nodig zijn voor de toelating tot het langdurig verlof voor verminderde prestaties om medische redenen. Die laatste mogelijkheid bestaat nog maar sinds januari 2015. In 2015 zijn er in het totaal 15.916 controles uitgevoerd, waarvan 5913 in het kader van een aanvraag voor een van die twee deeltijdse verlofstelsels.

Het systeem vereenvoudigen is een goede suggestie. We zijn op het ogenblik de procedures voor de toekenning van de beide verloven aan het evalueren, en we doen dat zowel voor de start als voor de verlenging ervan. Vooral voor de vereenvoudiging van de verlengingsprocedure zien de mensen van onze administratie wel problemen. Er is een fundamenteel verschil tussen de twee systemen. Dat wil ik benadrukken. Bij een verlof voor verminderde prestaties wegens ziekte is er nu al een belangrijke rol weggelegd voor de huisarts. Die maakt het aanvraagdocument mee op en stelt een plan op van de verwachte duurtijd. Het gaat om een verlof gedurende een beperkte periode met als doel uiteindelijk het oorspronkelijke volume van de opdracht opnieuw op te nemen. Bij een langdurig verlof om medische redenen is de situatie van die aard dat ervan wordt uitgegaan dat het personeelslid volgens de huidige stand van de medische wetenschap nooit nog de volledige opdracht opnieuw kan opnemen. Omdat het mogelijk om een zeer lange periode van verminderd werken gaat, moet de aanvraag passeren via een geneesheer-specialist en niet via de huisarts. We voeren de evaluatie nu uit in overleg met het controleorgaan, met als doel waar het kan de procedure een stuk te vereenvoudigen. Ik ga dus graag in op uw suggestie, maar kan nog niet zeggen op welke manier we dat zullen doen, omdat de evaluatie nog loopt.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Dank voor uw geëngageerd antwoord, minister. Uiteraard kijk ik samen met u uit naar de evaluatie.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, het is altijd goed procedures te evalueren om na te gaan waar we ze eventueel kunnen aanpassen, maar ik wil ook waarschuwen met het oog op de beeldvorming. In kranten worden vaak schande spoken in de trant van: 'Leerkrachten moeten al bijna niet werken en hebben al zoveel vakantie en dan zijn ze nog eens zo lang ziek ook.' Nog maar eens wordt het beroep van leerkracht door de publieke mangel gehaald met alle hoongelach dat erbij hoort. Dan vind ik het wel goed dat er een controledienst is die dergelijke zaken nagaat, want dat geeft mensen die echt ziek zijn en een langdurig verlof om medische redenen aanvragen, tenminste de nodige credibiliteit. Zo kunnen wij, collega's, bij de bakker en elders, zeggen dat niet de huisarts een briefje schrijft voor die mensen, maar dat hun aanvraag wel degelijk wordt gecontroleerd.

Dat is niet onbelangrijk. We moeten kijken of het systeem vereenvoudigd kan worden, maar we moeten ook zeker zijn dat de cijfers juist zijn. Ik maak een beetje de vergelijking met het buitengewoon onderwijs. Op een bepaald moment maakten we ons toch wel zorgen over de vraag wie er allemaal attesten voor leerlingen uitschreef. Daar moeten we toch een beetje op letten. Vandaar ook mijn oproep om rekening te houden met de toetsbaarheid.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Ik ben het eens met collega Daniëls. Geloofwaardigheid is belangrijk voor het onderwijzend personeel. Als we cijfers van ziekteverloven geven, kunnen we ook de cijfers geven van de leerkrachten die in een jaar of in hun hele carrière niet één dag ziek zijn geweest.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Paul Cordy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het gebruik van Rilatine in het hoger onderwijs
– 676 (2016-2017)**

**VRAAG OM UITLEG van Björn Anseeuw aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het gebruik van Rilatine bij studenten
– 677 (2016-2017)**

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer Cordy heeft het woord.

Paul Cordy (N-VA): Minister, uit een grootschalig onderzoek van de Universiteit Antwerpen bij Vlaamse studenten is gebleken dat tot 10 procent van hen stimulerende medicatie en meer concreet methyلفenidaat, op de markt onder de merknaam Rilatine, gebruikt als stimulans om de examens door te komen of betere resultaten te halen. Dat studenten middelen gebruiken is natuurlijk niet nieuw, maar wel hebben we nu voor het eerst uitgebreid zicht op hun aantal en de frequentie van hun middelengebruik.

In Het Nieuwsblad van 6 december 2016 werd toxicoloog Jan Tytgat geciteerd: "Het is iets lichaamsvreemds dat studenten bewust innemen om hun concentratie en vermoeidheid te beïnvloeden. Een vorm van doping dus. In een eerlijke wereld zijn die examenresultaten niet terecht."

We kunnen ons afvragen waarom we ons druk zouden maken om wat individuele studenten doen, maar in bepaalde faculteiten is de druk om een hoge score te behalen zeer groot om richting doctoraat of specialisatie door te stromen. En dan is er sprake van valsspelen indien bepaalde studenten betere resultaten behalen door het gebruik van middelen. We kunnen dan spreken over een vorm van fraude.

Minister, acht u het nodig dat examenreglementen worden aangescherpt en dat er hierover effectief bepalingen worden opgenomen?

Bent u van plan met de universiteiten een gesprek te voeren om deze vorm van examenfraude aan te pakken en terug te dringen?

Zijn er maatregelen nodig om bij betwistingen over examenresultaten het aspect middelenmisbruik mee in overweging te nemen?

Bent u van plan ten minste ook een bewustmakingscampagne hieromtrent te voeren aan de universiteiten en hogescholen?

De voorzitter: De heer Anseeuw heeft het woord.

Björn Anseeuw (N-VA): Rilatine is ook een nuttig middel, minister, op voorwaarde dat het correct wordt gebruikt en voor de juiste medische indicatie. Nu blijkt inderdaad dat heel veel studenten het tijdens de blokperiode als pepmiddel gebruiken. Sommigen nemen het om een nachtje door te kunnen blokken, anderen slikken vijf of zes tabletten per dag en dat is eigenlijk wel heel erg veel. Uit de meest recente Vlaamse cijfers uit 2013 blijkt dat 5 procent van de Vlaamse studenten zich wel eens aan een pil Rilatine waagt en dat – nog belangrijker – 3 procent tijdens examenperiodes dagelijks Rilatine slikt. Dat zijn zo'n 7000 studenten, toch een pak volk. Nederlanders zijn over dat soort dingen vaak iets opener en daar geeft 11 procent van de studenten aan dat ze Rilatine slikken zonder dat ze daar een medische indicatie voor hebben. De 3 procent in onze Vlaamse cijfers zou dus wel eens een onderschatting kunnen zijn.

Rilatine is makkelijk te verkrijgen. Je moet er een voorschrift voor hebben, maar er zijn ook wel studenten die nu en dan een pil kunnen opsparen en dan ontstaat natuurlijk een parallelle markt waar studenten gretig gebruik van kunnen maken. Rilatine gebruiken is echter niet zonder gevaar. Wie te veel Rilatine gebruikt, weet niet altijd waaraan zich te verwachten. Sommige mensen worden heel onrustig, anderen krijgen paranoïde gedachten als ze genoeg pillen slikken.

En als het helemaal in de soep draait als je er genoeg slikt, kun je stuiptrekkingen krijgen en kun je zelfs in coma raken. Het is natuurlijk een middel dat op het centrale zenuwstelsel werkt. Dat is niet zonder risico als je het niet op de juiste manier gebruikt.

Hogescholen en universiteiten kunnen voor hun beleid met betrekking tot gezondheidsopvoeding en preventie de sociale toelage gebruiken die ze daarvoor krijgen. Binnen dat sociaal beleid ten aanzien van studenten kunnen ze dan ook inzetten op die problematiek.

Minister, uw goede collega Vandeurzen zegt altijd dat 'health in alle policies' is, en wie ben ik om hem tegen te spreken? En dus is mijn eerste vraag of u zelf acties plant voor een probleem dat kennelijk vrij omvangrijk is. Zult u daarvoor samenwerken met de collega-ministers? Hebt u een zicht op de manier waarop hogescholen en universiteiten vandaag inzetten op de strijd tegen middelenmisbruik bij hun studenten?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, bedankt voor deze vraag, die mij ook wel wat bekommert. Ik wil beide vraagstellers expliciet bijtreden in het afkeuren van het

misbruik van stimulerende middelen, waaronder Rilatine als pepmiddel voor studenten die dit geneesmiddel helemaal niet nodig hebben. Ik vind dat 'not done', want studenten die dat zomaar gebruiken, die bedriegen vooral zichzelf. Wie denkt dat stimulerende middelen ook sneller een diploma zullen opleveren, of je wapenen om later succesvol aan de slag te gaan, die heeft het natuurlijk grondig fout. Door het oneigenlijke gebruik schep je immers een kunstmatige situatie die onmogelijk houdbaar is voor de rest van je leven en je beroeps carrière, en die zelfs schadelijk is op lange termijn. Je verspeelt bovendien de kans om effectief te leren om je te concentreren en om te gaan met stress en onzekerheid. Het schept dus een heel kader dat niet natuurlijk is. Wie denkt te moeten terugvallen op stimulerende middelen, heeft die vaak helemaal niet nodig en houdt vaak zichzelf voor de gek. Dat is nog het ergste, dat je denkt dat je ze nodig hebt, maar dat het in heel veel gevallen totaal onnodig is.

Hoe gaan we daar nu mee om, collega's? Ik merk dat universiteiten en hogescholen zich terdege bewust zijn van de problematiek. Zij nemen hun taak om studenten te sensibiliseren en te ontraden ook bijzonder ernstig. Ik heb op 30 juni 2016 al op een vraag om uitleg van Jos De Meyer geantwoord dat de hogescholen en de instellingen voor het beleid met betrekking tot gezondheidsopvoeding en -preventie de sociale toelagen kunnen aanwenden om ook op dat vlak een sociaal beleid uit te bouwen ten aanzien van de studenten.

Universiteiten en hogescholen hebben wel de autonomie om hun examenreglement zelf vorm te geven. Ze doen dat uiteraard het best met de studenten zelf. Dat is trouwens ook verplicht. Ze kunnen dan ook het best de opportuniteit inschatten om daar sancties aan te koppelen. Er moet natuurlijk nog altijd een causaal verband bewezen worden. Een van de collega's zei daarnet al dat er ook Rilatine-gebruik is dat volkomen terecht is. Het is een geneesmiddel, dus je kunt niet zomaar zeggen dat het voor iedereen fout is.

Ik heb er geen probleem mee dat men de pistes onderzoekt om dat op te nemen in reglementen, dat het gebruik van stimulerende medicatie verboden wordt als middel om studieprestaties te bevorderen, maar het moet wel bewezen examenfraude zijn en je moet wel alle regels in acht blijven nemen. Ik geloof persoonlijk wel het meest in de preventieve aanpak. Als je het in een examenreglement opneemt, is het curatief, om te sanctioneren. Ik geloof het meest in het preventieve en het echt overtuigen van jongeren dat het niet nodig is om die middelen te gebruiken, tenzij je ze wel nodig hebt op medisch voorschrift.

Ik zal de universiteiten en hogescholen vragen om de problematiek van het gebruik van stimulerende middelen in een examencontext zeer nauwgezet op te volgen en mij op de hoogte te houden. Maar ik denk ook, collega's, dat de problematiek in de algemene context van middelenmisbruik past, die zich niet beperkt tot de examens alleen. Vele aspecten van het studentenleven houden risico's in op dat vlak.

Ik heb misschien ook nog nieuws voor jullie, collega's. Binnenkort beschikken we ook over nieuwe gegevens. Iedereen verwijst nu naar de gegevens van 2013, maar er loopt op dit ogenblik een nieuwe bevragingronde. De Universiteit Antwerpen rondt op dit ogenblik het onderzoek af over het gebruik van stimulerende medicatie als prestatieverhogend middel bij geneeskundestudenten aan onze vijf universiteiten. Daarnaast is de Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen (VAD) ook een nieuwe studentenbevraging aan het doen, zodat we over enige tijd een update zullen hebben van de cijfers uit 2013. Het is elementair dat we die ook hebben. Beide onderzoeken zullen ons een nog beter inzicht geven in de problematiek, zodat we, als dat nodig is, ook extra maatregelen kunnen nemen.

Samengevat kan het wat mij betreft dus om naar de examenreglementen te kijken. Sensibiliseren wil en zal ik zeker doen. Ik werk graag samen met collega Vandeuren,

omdat we hier op het snijpunt tussen Welzijn en Onderwijs zitten, waarbij Onderwijs wel in de focus moet komen als kwetsbare doelgroep. En tot slot komt er dus een update van de cijfers, waarmee we hopelijk nog beter aan de slag kunnen.

De voorzitter: De heer Cordy heeft het woord.

Paul Cordy (N-VA): Het was niet echt nieuws, minister, want ik had al iets opgevangen over het lopende onderzoek aan de UA.

Uiteraard kunnen we het best preventief werken. Het is beter om te voorkomen en om mensen ervan bewust te maken dat men die middelen niet nodig heeft en ze het best niet gebruikt, omdat de gevolgen ervan ernstig kunnen zijn.

Ik ben blij te horen dat u het als een mogelijkheid ziet om dat op te nemen in het examenreglement. Bij rondvraag bleek dat dat bij de universiteiten eigenlijk nog niet echt op de radar zat. Toen ik de vraag stelde, zei men wel: eigenlijk zouden we dat wel eens moeten bekijken. Een examenreglement is iets dat constant moet worden geüpdatet op basis van mogelijke evoluties in een samenleving. Men moet zich ervan bewust zijn dat ook zoiets kan meespelen en dat men daar rekening mee moet houden.

Uiteraard moet er in de eerste plaats ingezet worden op preventie. Ik denk dat dat de verstandigste boodschap is.

De voorzitter: De heer Anseeuw heeft het woord.

Björn Anseeuw (N-VA): Minister, bedankt voor uw antwoord. Het verheugt mij dat u het belang onderschrijft van de strijd tegen middelenmisbruik in het algemeen, maar ook bij studenten, en dat u pleit voor een preventieve aanpak. U hebt gelijk als u zegt dat deze problematiek in een algemene problematiek van middelenmisbruik past. Daarom was een van mijn vragen ook op welke manier u wilt gaan samenwerken met uw collega's. U hebt zelf aangegeven dat het over een raakvlak tussen Welzijn en Onderwijs gaat. Welzijn is hierin zeer belangrijk.

Dat brengt mij bij een andere vraag die ik gesteld heb, namelijk of u zicht hebt op wat er vandaag gebeurt binnen de verschillende hogescholen en universiteiten, onder andere op het vlak van preventieve acties. Zelfs binnen het veld van de drughulpverlening levert men heel veel inspanningen om preventieve acties op touw te zetten, maar het is altijd heel moeilijk om in te schatten wat het effect daarvan is. Al doende leert men, natuurlijk. Ik kan mij dan ook wel inbeelden dat, als elke dienst studentenvoorzieningen binnen een hogeschool of universiteit zelf opnieuw het warm water moet uitvinden, zonder dat die specialiteit in huis is, een nauwe samenwerking met het veld van de hulpverlening voor dit probleem toch wel belangrijk is. Dat is een pleidooi dat ik hier wil houden. Als het gaat over de problematiek van middelenmisbruik, die toch wel groot is, wil ik ervoor pleiten om nauw samen te werken met het veld van de welzijnswerkers en de drughulpverlening, omdat dat sowieso tot meer resultaat zal leiden.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): De eerste zinnen van de minister vond ik bijzonder belangrijk: haar duidelijke stellingname en afwijzing van welke van deze producten ook.

Opname in het examenreglement kan een duidelijke signaalfunctie hebben, maar op het moment dat je moet controleren, wordt het natuurlijk wel eventjes complexer. Daarom wil ik herhalen, zoals ik ook al op 30 juni 2016 gezegd heb, dat preventie het allerbelangrijkste is.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Minister, ik wil dat onderschrijven. Het is niet evident om, wanneer je zaken in een examenreglement opneemt – wat de universiteiten zelf moeten doen –, dat ook na te gaan. Als ze dat per se willen doen, kan dat. Het kan ook een tijdelijke oplossing zijn. Ik geloof veel meer in preventie. Ik denk wel dat men er op het terrein uit zal geraken zonder dat we ingrijpen. Het is interessant dat we deelnemen aan het debat hierover. Ik begrijp de bekommernissen, maar misschien moeten we ook durven te kijken naar de oorzaak van heel het probleem. De zittijden aan de universiteit zijn zeer gespreid en studenten hebben ruim de tijd om zich voor te bereiden en toch grijpen ze naar middelen. Waarom is dat zo? Zou het kunnen dat er concentratieproblemen zijn?

Voorzitter, ik weet dat u ook geïnteresseerd bent in onderzoek naar de werking van het brein. Zou het kunnen dat de evolutie in het gebruik van moderne technologie ervoor gezorgd heeft dat er meer concentratieproblemen zijn? Waar zit de kern van het probleem en welke verantwoordelijkheid kunnen jongeren daar zelf in nemen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik ben het erover eens dat we vooral moeten inzetten op preventie. Het is uiteraard de bedoeling om met gespecialiseerde diensten samen te werken, maar ik zal dit punt op de agenda zetten van de eerstvolgende vergadering van de Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad (VLUHR) met de vraag of zij daar mee bezig zijn. Dat hier expertisedeling van belang is, lijkt mij een evidentie. Wat de opname in het examenreglement betreft, dacht ik dat er veel juridische problemen zouden kunnen zijn inzake de bewijslast. Net dit kan ook een preventieve werking hebben als studenten dit lezen en zien dat de instelling daar actief mee omgaat. Als ze merken dat dit niet getolereerd wordt, kan het preventief werken.

De voorzitter: De heer Cordy heeft het woord.

Paul Cordy (N-VA): Ik sluit mij aan bij die opmerking dat het opnemen in een examenreglement, naast de juridische implicaties, vaak ook een signaalfunctie heeft. Bovendien, mocht het echt verder uit de hand lopen, bestaat de mogelijkheid om maatregelen te treffen. Ik ben blij dat het nauwgezet wordt opgevolgd.

De voorzitter: De heer Anseeuw heeft het woord.

Björn Anseeuw (N-VA): Minister, ook ik ben tevreden dat u dit actief zult opvolgen, onder andere door de onderwijsinstellingen te bevragen op welke manier ze daarmee bezig zijn. Het is cruciaal om na die oplijsting te kijken wat we daarmee gaan aanvangen. Hogescholen en universiteiten kunnen op een of andere manier toch worden aangezet om nauwer samen te werken met de drughulpverlening, waar heel veel kennis en kunde aanwezig is om dit probleem aan te pakken.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Paul Cordy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de schrapping van de opleiding Slavistiek aan de KU Leuven – 789 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer Cordy heeft het woord.

Paul Cordy (N-VA): We konden vernemen dat de faculteit Letteren van de KU Leuven volgend academiejaar de opleiding Slavistiek en Oost-Europakunde schrapt.

De redenen daarvoor zijn een tekort aan studenten – er zijn er slechts twaalf – maar ook de ontoereikende financiering voor de hele faculteit, die dan leidt tot een herstelplan waarbij natuurlijk de kleintjes sneuvelen.

Op zich zou je kunnen zeggen dat een kleine richting niet zo erg is. Anderzijds is de expertise qua taalkunde, economische kennis enzovoort, die in een richting Oost-Europakunde wordt opgebouwd, voor onze samenleving toch niet onbelangrijk. Het gaat om een voor ons zeer belangrijke regio. We moeten erover waken dat dit fenomeen niet zal uitbreiden naar andere kleine opleidingen, bijvoorbeeld Arabistiek. Op die manier verliest onze samenleving toch heel wat kennis, vooral omdat die dan verspreid geraakt.

Ik weet dat universiteiten zelf bepalen welke opleidingen ze aanbieden, maar er bestaat toch een bezorgdheid. We mogen die expertise niet verloren laten gaan.

Hoe kunnen we erover waken dat opleidingen die niet voldoen aan de rendements-eisen van het marktdenken, maar toch een intellectuele verrijking bieden én een specifieke expertise opleveren, blijvend kunnen worden aangeboden?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Cordy, zoals u zelf stelt, behoort het al dan niet organiseren van een opleiding volledig, maar echt wel volledig, tot de autonomie van een onderwijsinstelling. Dat is volkomen terecht. Het is de instelling zelf die de noodzaak kan inschatten om een opleiding al dan niet aan te bieden, om uit te maken of de specifieke expertise beschikbaar is, op welke manier die het best kan worden vertaald in een aparte opleiding, en wat eventueel de alternatieve mogelijkheden zijn. De rol van de overheid beperkt zich tot het verlenen van de bevoegdheid om opleidingen aan te bieden, het controleren van de kwaliteit van de opleidingen in functie van de erkenning van de uitgereikte diploma's, en het voorzien in middelen via een algemeen financieringsmechanisme. Daarover zullen we het nu niet verder hebben. De overheid kan een instelling niet verplichten om een opleiding te organiseren, zoals de overheid een instelling ook niet kan verplichten om een opleiding stop te zetten.

De KU Leuven heeft in het kader van een financieel herstelplan van de faculteit Letteren blijkbaar de beslissing genomen om de opleiding Slavistiek en Oost-Europakunde te bevriezen. De universiteit geeft aan dat de bevriezing van deze opleiding niet louter ingegeven is uit financiële overwegingen, maar ook gepaard gaat met een modernisering van de opleidingen waardoor méér studenten, via andere opleidingen, zullen kennismaken met Russisch en Pools, en met de Russische en Poolse geschiedenis. Zo zullen, aldus de universiteit, de opleiding Russisch op de Antwerpse campus van Leuven en de opleiding Pools op de Brusselse campus versterkt worden. Russische en Poolse geschiedenis zullen in de opleiding Geschiedenis geïntegreerd worden, terwijl literatuur nog aan bod zal komen in Taal- en Letterkunde en in Culturele Studies. Men wil dus niet dat de opgebouwde wetenschappelijke kennis verloren gaat.

De autonomie van een instelling wordt weerspiegeld in het financieringsmechanisme hoger onderwijs. In dat model speelt het aantal opleidingen binnen een instelling geen rol, noch of die zelfbedruipend zijn dan wel veel of weinig studenten tellen.

De universiteiten ontvangen de middelen van de Vlaamse overheid niet gekleurd, dus op basis van de opleiding die de middelen gegenereerd zou hebben. Ze ontvangen dat in een enveloppe. Dat betekent dat zij zelf via hun intern allocatiemodel beslissen over de interne verdeling van de overheidsmiddelen over de opleidingen. Een hogeschool of universiteit kan dus zelf beslissen om een opleiding die weinig middelen genereert al dan niet te blijven aanbieden door meer middelen

in te zetten in deze opleiding. Je krijgt ze dus wel aan de hand van bepaalde mechanismen, maar je bent niet verplicht om ze daar opnieuw in te investeren.

Mijnheer Cordy, ik ben terughoudend om de vrijheid die vandaag bestaat in te perken. Het is niet aan mij om de regie van het aanbod méér in handen te nemen. Dat is een verantwoordelijkheid die vandaag duidelijk bij de instellingen ligt, en dat komt ook tot uiting via de bestaande mechanismen. Uiteraard sta ik open voor een gesprek indien universiteiten of hogescholen zelf vragende partij zouden zijn voor een minder flexibel kader, maar ik heb tot op vandaag deze vraag niet echt gekregen.

De voorzitter: De heer Cordy heeft het woord.

Paul Cordy (N-VA): De overheid moet uiteraard respect hebben voor de autonomie. Maar als een van de aspecten de precaire financiering is van een opleiding of van een faculteit Letteren en Wijsbegeerte – en het is niet alleen aan de KU Leuven dat dit zich voordoet –, dan moeten we toch eens bekijken hoe de verdeelsleutels werken en of die op dat punt geen nefaste gevolgen hebben.

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp.a): Minister, ik heb dit probleem al eerder in deze commissie aangekaart, ik denk een tweetal jaar geleden. Helaas is mijn vrees van toen nu ook uitgekomen. Een van de opleidingen waarnaar ik toen in mijn vraag verwees, de opleiding Slavistiek, zou nu worden afgeschaft of bevroren.

Het interne allocatiemodel werd toen aangehaald als een mogelijk probleem. Als ik me niet vergis, zou daar een evaluatie van worden gepland. Hoe zit het daarmee? Ik wil vanuit onze fractie er de aandacht op vestigen dat mensen die worden opgeleid in en kennis hebben van een regio, met bijvoorbeeld een focus op Rusland of de Arabische wereld, vandaag steeds belangrijker worden. Ik neem er even mijn andere commissie, die van Buitenlands Beleid, bij. Dan zie ik dat wij dergelijke mensen zeker nodig hebben om wat er vandaag in de wereld allemaal aan het gebeuren is, te kunnen plaatsen. Ook al zijn het kleine richtingen, ze zijn wel van maatschappelijk groot belang. Ik pleit ervoor dat we er aandacht voor hebben dat dergelijke expertise in Vlaanderen niet verloren gaat.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Minister, het is inderdaad de verantwoordelijkheid van de universiteiten. Ze organiseren hun studietoeraanbod zelf. Het kan interessant zijn om hierover van gedachten te wisselen met de universiteit in kwestie, zeker haar zeer mooie slogan indachtig: 'Ontdek jezelf. Begin bij de wereld.' Als men verder gaat om in de Letteren en Wijsbegeerte zo het mes te zetten, zou dat kunnen verworden tot: 'Ontdek jezelf. Begin bij West-Europa.' Zoals collega Soens zegt, moeten we in Vlaanderen voldoende experts opleiden om de wereld te kunnen begrijpen. Mijn Chinees is niet afdoende en ik heb me zo zwaar verdiept in het Latijn, maar geen kat spreekt dat nog op aarde. Dat valt een beetje tegen dan.

De klacht die mij bereikte van de studentenvertegenwoordigers, is ergens terecht. De Codex Hoger Onderwijs stelt nochtans wel dat het strategisch beleid van een instelling een punt van participatie is van de studenten. Nu zijn ze ingelicht nadat de beslissing genomen werd. Dat is een beetje spijtig. Daarom zijn zij teleurgesteld.

Een ander probleem dat ik wil aankaarten, is dat bepaalde faculteiten wat sneller onder de loep genomen worden voor bezuinigingen dan andere. Ik vind elke faculteit evenwaardig, ook deze die op het eerste gezicht minder economisch rendement opleveren maar die indirect wel renderen. Het is gemakkelijk om u te richten op toegepaste wetenschappen of om economische faculteiten beter te steunen,

maar de geesteswetenschappen zouden zich niet telkens zo zwaar moeten verantwoorden voor het feit dat ze ook aan kennis doen.

Ik zie in een documentje dat ik kreeg, dat er niet alleen in slavistiek wordt gesnoeid maar ook in archeologie, musicologie en algemene taalwetenschap en dat er bijvoorbeeld geen opvolging komt voor een deeltijds ambt Griekse taalkunde. Griekse taalkunde is niet zo eenvoudig, beste collega's. Het deed mijn hart een beetje bloeden dat opnieuw de Letteren en Wijsbegeerte slagen krijgt. Daarom denk ik dat het interessant is om daarover te praten.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik ga zeker akkoord. We waren hier net ook over aan het discussiëren. Als je niet alloceert, zou je op termijn alle kleintjes eruit kunnen halen, maar sommige kleintjes zijn dan weer bijzonder interessant voor het wetenschappelijk onderzoek. Ik zit er ook wat mee gewrongen, hoor. Maar als je te zwaar alloceert, ga je ook de vrijheid heel erg inperken. Ik ga er nog eens diep over nadenken. Het kan uitwassen hebben die wij allen niet wensen. Ik ga ook uit van het gezond verstand bij hogescholen en universiteiten dat zegt dat ze dat ook niet wensen. Het is een waardevolle opleiding – laat mij daar duidelijk over zijn – die op sommige momenten bijzonder actueel kan worden en nog veel meer rendement zou kunnen hebben dan ze nu heeft.

De voorzitter: De heer Cordy heeft het woord

Paul Cordy (N-VA): Het is zeker een waardevolle opleiding. Als ik het studentenaantal zag, vond ik het zelfs zeer spijtig dat er maar 12 studenten in zitten. Het heeft te maken met een regio die aan ons grenst, en waar 100 tot 200 miljoen mensen wonen. Het Russisch is tot in Vladivostok de lingua franca. Maar goed, dat is een andere bedenking. De faculteit Letteren en Wijsbegeerte is door zijn structuur en door de veelheid van een aantal veel kleinere opleidingen een kwetsbare faculteit. We mogen dat zeker niet aan onze aandacht laten ontsnappen en we moeten zeker kijken om er structureel een oplossing voor te vinden om die zeer waardevolle opleidingen te kunnen behouden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de niet-bindende toelatingsproef voor de lerarenopleiding – 790 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, ik heb een vraag over de niet-bindende toelatingsproef voor de lerarenopleiding.

Dit academiejaar hebben ongeveer zesduizend eerstejaarsstudenten, die dus al in het eerste jaar lerarenopleiding zitten, deelgenomen aan de eerste testafname van de niet-bindende toelatingsproef zoals deze in het regeerakkoord is opgenomen. Deze niet-bindende toelatingsproef is ingeschreven om kandidaat-studenten een beeld te kunnen geven van hun startcompetenties in de lerarenopleiding, uiteraard gekoppeld aan de ambities van deze meerderheid om het beroep dat cruciaal is in onderwijs, zijnde dat van leraar, opnieuw inhoudelijk te versterken. Ik herhaal nog eens: een leraar beïnvloedt in zijn carrière duizend leerlingen. Dus laat ons alsjeblieft zorgen dat mensen met de nodige en juiste startcompetenties beginnen aan de lerarenopleiding.

De studenten werden getest op hun vaardigheden Nederlands en hun motivatie en studievaardigheden. Dat gebeurde bij alle studenten in de lerarenopleiding. De studenten lager onderwijs kregen daarbij ook nog testen voor wiskunde en Frans voorgeschoteld.

Uit de cijfers die de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA) in een persbericht vrijgaf, blijkt dat 70 procent een voldoende score haalt voor Nederlands, 50 procent behaalt een voldoende score voor Frans en 65 procent behaalt een voldoende score voor wiskunde. Uit een bevraging nadien bij de studenten blijkt dat 80 procent onder hen de niet-bindende toelatingsproef nuttig en zinvol vond en ook daadwerkelijk aan de slag gaat met de resultaten; dat wil zeggen: een begeleidingstraject volgen om de tekorten bij te spijkeren. Dat is het opzet: wie een onvoldoende haalt op de niet-bindende toelatingsproef wordt geacht om in begeleiding te gaan.

In een eerste reactie gaf u, minister, al aan dat de toets een positief instrument is voor jongeren die daarmee de boodschap krijgen hun vaardigheden nog wat bij te spijkeren. Dat is nu inderdaad het geval, want nu is hij afgenomen bij degenen die ingeschreven zijn, als test. De niet-bindende toelatingsproef zal worden afgenomen vóór men start met de opleiding.

Minister, had u deze resultaten verwacht? Zullen de resultaten van de niet-bindende toelatingsproef worden vergeleken met de resultaten die op het einde van het academiejaar behaald worden om te zien of de test een goede voorspeller is gebleken?

Welke cesuur is gehanteerd voor deze test en de verschillende onderdelen? Hoe verhoudt deze cesuur zich tegenover de eindtermen? Hoe verhoudt deze cesuur zich tegenover het Europees Referentiekader (ERK) voor Talen? Dat lijkt mij niet onbelangrijk voor het Nederlands.

Wat is de stand van zaken betreffende de hervorming van de lerarenopleiding? Ik breng nog even in herinnering: het versterken van de vakkennis, de vakdidactische vaardigheden en het klasmanagement.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik heb weinig emoties bij die resultaten. Het is niet de bedoeling om mijn emoties daarrond publiek te maken. Het is een eerste afname van die toets. We hebben het hier uitgebreid gehad over 'wat zijn testgroepen?'. Ik ga daar nu niet nog eens uitgebreid op in betreffende: wie is getest en waar leggen we de lat?

Ik kan wel zeggen dat vooral Frans, een onderdeel van de instapproef voor de studenten bachelor lager onderwijs, een groot struikelblok blijkt te zijn voor de beginnende studenten. Dat is zeker een van de vaststellingen.

Wat me zeer blij maakt – en daar mag ik een emotie aan hechten –, is dat uit de enquête onder de deelnemende studenten blijkt dat ze tevreden zijn dat ze dat gedaan hebben, en dat heel velen van hen zeggen dat ze met die resultaten aan de slag willen. Dat is natuurlijk de bedoeling: dat ze weten waar hun knelpunten zitten.

Wat ga ik doen op het einde van het academiejaar? Ja, collega, goede suggestie. Het is inderdaad de bedoeling om de studieresultaten van de deelnemers aan de instaptoets voor lerarenopleiding te gaan analyseren. Anders zou het een beetje jammer zijn om die af te nemen. We hebben validaties nodig van de competenties, zoals we dat bij Columbus doen. We moeten de resultaten kennen van het einde van het jaar om die te vergelijken. Is daar een link en is dat geloofwaardig?

De analyse kan uiteraard maar gebeuren als hiervoor de nodige gegevens beschikbaar zijn in de databank hoger onderwijs. Dat is het geval in de maand oktober, als

het academiejaar voorbij is. Dit deel van de analyse gebeurt door de VLHORA, en dat zal in december van dit jaar zijn. Wij moeten machtiging krijgen van de Vlaamse Toezichtcommissie om de instaptoetsdatabank met de resultatendatabank te kunnen koppelen.

Er is geen sprake van al dan niet slagen. Het is niet de bedoeling dat de kwantiteit van de instroom via de instaptoets wordt bepaald. We willen de instroom wel kwalitatief zetten door studenten een indicatie te geven van de zin van de studiekeuze.

Voor Nederlands en wiskunde wordt feedback gegeven in kwartielen. Binnen de categorie A zijn de scores van de eerste 25 procent van de studenten uit het testpubliek, een B staat voor een resultaat tussen 26 en 50 procent enzovoort. De kwartielen waren dit jaar berekend op basis van een testpubliek dat we al gehad hadden van een representatieve steekproef bij de laatstejaarsstudenten van het secundair onderwijs. Er was een pretest, dan kwartielen, en dan krijgt men het resultaat.

Volgend jaar worden ze gebaseerd op de resultaten van de zesduizend studenten die dit jaar hebben deelgenomen aan de instapproef. Bij A zeggen we dat ze in de test de startcompetenties gehaald hebben, naarmate een lagere scorecategorie wordt sterk op remediëring aangedrongen. De feedbackcategorieën van de instaptoets Frans zijn door middel van een cesuurbepaling gelinkt, zoals u zelf suggereert, mijnheer Daniëls, aan het Europees referentiekader voor moderne vreemde talen, dat is ERK-niveau A0 tot en met B2. De feedback van de studievaardigheden en de motivatietest is gebaseerd op het LEMO-onderzoek (kenmerken van leren en motivatie).

De huidige groep aankomende studenten heeft iets beter gepresteerd dan de pretestgroep. Volgend jaar zullen de feedbackcategorieën gebaseerd worden op de resultaten van de zesduizend studenten die nu de toets hebben afgelegd, wat betekent dat de feedbackcategorieën strenger afgesteld zullen staan omdat de resultaten nu iets beter waren.

Wat de lerarenopleiding betreft, weet u dat er een aantal werkgroepen aan de slag zijn. Die zijn op dit ogenblik de adviezen aan het finaliseren. Ik verwacht die binnen de komende weken en dan zullen we heel actief werk kunnen maken van de krijtlijnen voor de verdere hervorming, die ik zeker voor het zomerreces wil afronden.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, de VLOHRA gaat die analyse maken tegen december van dit jaar. Dat is eind 2017 pas? *(Instemming)*

Oké, het kan niet anders, ze hebben pas in september alle data.

Dat is nog vrij lang, want ondertussen zit daar nog een cohort tussen. *(Opmerkingen van minister Hilde Crevits)*

Minister, u kunt niet anders, dat klopt. Men zou natuurlijk tussentijds kunnen werken. We zouden de resultaten van januari kunnen bekijken. Dat moet wel mogelijk zijn.

U spreekt over Frans ERK, van A0 tot B2. Ik ben heel geïnteresseerd in de verdeling van de studenten over de verschillende niveaus ERK. Er is ook een test wiskunde afgenomen. Ik heb niet gehoord welke cesuur daarvoor is gebruikt. Van het Nederlands vraag ik me af of het een test is op basis van voorafbepaalde doelen, wat normaal is, dan wel of het een relatieve test is. U zei dat het een meting is in kwartielen van de bereikte resultaten, maar niet bij een normale verdeling van studenten die hebben deelgenomen, die dan scoren a rato van de medestudenten. Dat is wel vreemd. Bij een niet-bindende toelatingsproef zet je een

norm. Vanaf die norm kun je ervan uitgaan dat een student slaagt en dus dat je al of niet begeleiding moet geven. Maar als het een relatieve verhouding is van de kwaliteit en de score van de medestudenten, dan krijg je wel een ander verhaal. Je moet veel sneller in begeleiding als er veel sterke medestudenten deelnemen, of je moet minder snel in begeleiding. Minister, ik veronderstel dat u straks uitlegt hoe we dat moeten begrijpen.

Minister, ik ben ook blij dat u mijn suggestie meeneemt om de tests te vergelijken met wat op het einde van het academiejaar wordt gehaald. Ik wil toch toevoegen dat de huidige instroom waarop we ons hebben gebaseerd, niet onze normgroep is. Op mijn schriftelijke vraag 380 hebt u duidelijk geantwoord wat de slaagpercentages zijn, en die dalen. Als we de huidige groep als norm nemen, dan zeggen we dat we dat niveau willen bereiken. Ik dacht dat we een hoger niveau als insteek willen. Ik vraag dus dat we de normgroep die we nu hebben, niet nemen als norm, maar wel de verwijzing naar de eindtermen.

Ik schrik niet van de resultaten van Frans. Uit de laatste peilingsproeven bleek dat slechts 25 procent van de leerlingen uit het secundair onderwijs een eenvoudige tekst in het Frans konden begrijpen. Ik vraag om de resultaten van de toelatingsproef te koppelen aan de peilingsproeven die we hebben op populatieniveau. Dat maakt dat we een duidelijker zicht hebben op wie er instroomt in de lerarenopleiding en hoe zich dat verhoudt tot de normen die we stellen.

Het is juist, dit is een kwalitatieve test. Het gaat er niet over of we meer of minder studenten willen, het gaat erover dat we de juiste profielen willen. Dan volgt de vraag: krijgen we ze met begeleiding waar we ze willen krijgen? Die vraag zal ik in de toekomst opnieuw stellen. Sommige hogescholen zeggen dat we moeten opletten dat we niet onze eigen begeleiding evalueren op het einde van de rit, maar wel dat de student in kwestie de normen haalt die we stellen.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Minister, dit is een heel interessant en belangrijk dossier. Om het te kunnen evalueren is er tijd nodig, want je moet cohortes kunnen volgen en zien welke resultaten er effectief worden geboekt tijdens de opleiding. Dat is dus helaas een werk van lange adem, maar het kan niet anders, want anders is het geen degelijk werk. Dat kunnen we ons niet veroorloven.

Minister, u hebt gezegd dat naarmate de prestaties lager zijn, er sterker wordt ingezet op remediëring. U had het over de verschillende kwartielen. Het hoogste kwartiel is klaar voor de opleiding. Ik neem aan dat er dan nog een kwartiel is waar je kunt werken op de remediëring. Ik wil ook graag horen of het onderste kwartiel en misschien dat erboven niet geschikt is, maar beter iets anders doet. Ik vrees dat de hogescholen zich verplicht zullen voelen om in te zetten op de remediëring van iedereen, maar dat is niet haalbaar. Ik heb het dan niet alleen over het niet behalen van cijfers voor Frans, maar ook en vooral voor Nederlands.

Wat de cesuur betreft, dat kon ik even niet zo goed volgen toen het ging over ERK van A0 tot B2. Waar lag de cesuur voor de tests? Is het B2? B2 gaat over de hoofdgedachten van een ingewikkelde tekst, concrete en abstracte onderwerpen, technische besprekingen in een vakgebied, spontaan reageren, normale uitwisseling met moedertaalsprekers mogelijk zonder dat het een inspanning vergt: dat lijkt al vrij ambitieus te zijn.

Als de heer Daniëls aangeeft dat slechts 25 procent van de leerlingen een eenvoudige tekst kan begrijpen, dat is niveau B1. De bevindingen met betrekking tot de testresultaten voor Frans moeten worden meegenomen als we spreken over de hervorming van de lerarenopleiding. We willen wel degelijk een verhoogde instroom. We hebben een grote instroom nodig in de lerarenopleiding. We willen

vooral een verhoging van de kwaliteit van de instroom, daar is het ons om te doen. Kwantitatief misschien ook, minister, want het aantal studenten dat nu instroomt, ligt niet zo hoog. In bepaalde regio's zullen er wel noden zijn in de komende jaren, als je kijkt naar de pensioneringscijfers van de VDAB.

We hebben een instroom nodig, alleen moet die kwaliteitsvol zijn en moeten we nadenken over het vak Frans in de lerarenopleiding voor het lager onderwijs.

Als u over de Nederlandse taal meer informatie hebt, dan wil ik dat ook graag horen.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, er is al bijzonder veel gezegd, waardoor ik het bijzonder kort ga houden. De zorg voor kwaliteit van de lerarenopleiding delen we allemaal, collega's. Daarom is het belangrijk dat mensen met een goed, correct profiel aan de opleiding beginnen. Maar collega Brusseeel heeft gelijk wanneer ze zegt: en liefst ook voldoende in aantal, gezien de pensioneringsbeweging onder de leerkrachten.

We kijken met heel veel belangstelling uit naar de evaluatie die u aankondigt voor dit najaar en we hopen dat die ons ook ter beschikking zal worden gesteld.

Minister Hilde Crevits: Wilt u dat graag via een schriftelijke vraag waarin ik dat aankondig of liever zo? (*Gelach*)

Jos De Meyer (CD&V): Wat u het liefst hebt, zodat we zo efficiënt mogelijk worden geholpen. We kunnen soepel zijn in die zaken, als we maar snel de resultaten krijgen. (*Gelach*)

Ik wil er toch nog even op wijzen dat er ook een enquête is geweest. Uit uw eerdere antwoorden heb ik begrepen dat de meeste deelnemers effectief achteraf hebben aangegeven dat ze de resultaten ernstig nemen. Dat wijst erop dat mensen met een zeer goed profiel effectief in de lerarenopleiding zijn gestart. Dat is een belangrijk element.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik wil het volgende voorstel doen. We zijn hier met vragen om uitleg bezig en ik ken ook niet alle antwoorden op technische vragen die zijn gesteld. Gelet op de interesse die er is, vind ik het nuttig dat de mensen die de proef hebben ontwikkeld, gewoon eens naar hier komen en uitleg geven over de niveaus. We hoeven daarvoor zeker niet tot na de evaluatie wachten, dat kan al de komende weken. Het heeft ook niets met een evaluatie te maken, integendeel, het kan zelfs nuttige info opleveren voor het verder uitrollen van de tests.

Vandaag behaalt 50 procent van de jongeren die starten, het diploma niet. Dat zijn zeer hoge uitvalcijfers in de lerarenopleiding. Als nu de helft uitvalt, moeten we dus goed kijken wie wel doorstroomt. Nagaan wie er door het eerste jaar geraakt, lijkt me bijzonder nuttig en relevant. Ik ben er niet zo'n fan van om dat in januari al tussentijds te bekijken. Een remediëringstraject neemt wel een beetje meer tijd in beslag dan drie maanden. Voor mij is januari dus een beetje snel. Ik zou mikken op het einde van het jaar. Wel kunnen we interessante extra suggesties meenemen. Waar ligt de lat? Op welke manier bepalen we dat? Wat is de norm? Misschien moeten we nog eens de vraag om uitleg over de samenstelling van de preselectiegroep bekijken die ik in het verleden heb beantwoord.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, ik denk dat het inderdaad goed is een hoorzitting te organiseren, zodat we toelichting, maar ook een overzicht van de volledige data

kunnen krijgen. Dat geeft ons ook inzicht in de testitems, en dat is niet onbelangrijk om er vanuit het parlement verder op te kunnen werken.

De slaagcijfers zijn de afgelopen jaren van tegen 50 procent naar 45,13 procent gedaald. De instroom vanuit het aso is van 49 procent naar ongeveer 44 procent gegaan, en we zien een sterke stijging van leerlingen van het bso in de lerarenopleiding. Vandaar ook mijn vraag om met andere zaken te koppelen. Het is niet onbelangrijk om die twee met elkaar te vergelijken, temeer ook omdat er inderdaad een spanningsveld bestaat. Onze fractie ontkent dat niet. We hebben genoeg leerkrachten nodig, maar we hebben er ook goede nodig. Het is niet een kwestie van mensen voor de klas te hebben en dan tevreden te zijn. We moeten de goede en juiste mensen in de lerarenopleiding hebben. En we moeten ook zorgen dat die lerarenopleiding opnieuw aantrekkelijk wordt, zodat mensen op de vraag wat ze gaan studeren, opnieuw trots durven te antwoorden dat ze de lerarenopleiding gaan volgen. Ik verwijs hierbij naar de vraag van daarnet over het ziekteverzuim. Dat leraren overal het verwijt krijgen dat ze meer ziek zijn, is geen goede zaak.

We moeten er ook voor zorgen dat we coherent en duidelijk zijn in ons woordgebruik. Instaptoets, instaproef, oriënteringsproef: het wordt allemaal maar door elkaar gebruikt. Het is een niet-bindende toelatingsproef en we moeten dat ook zo blijven noemen. Anders krijgen we een en al verwarring. Weet als student maar waarover het dan gaat. Ik roep iedereen dus op het woordgebruik heerlijk helder te houden, en dan zien we verder wanneer we de nodige toelichting hebben gekregen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.